

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Ser[m]ones de septe[m] viciis criminalib[us]
eoru[m]q[ue] remediis magistri Pauli Wan theosophi et
co[n]cionatoris Patauiensis eximii**

Wann, Paul

[Augsburg], 1517

VD16 W 1186

De peccato sup[er]bie. Sermo. iij.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30065

De peccato Superbie

no q̄ p̄uerso recte blupia d̄z inicitu; ois p̄ci.
 auaricia to d̄z radix tanq̄ iferi? r posteri. bec
 s̄e oia p̄cedit ex iordiaro amose suñpi. Nā i;
 ordiat? appetit? d̄nandi q̄ p̄mer ad supbia; r
 inordinatus appetit? habedi q̄ p̄mer ad auar
 riciam; ex hoc fuit q̄ homo seipum inordina?
 ee amat. r cōsequēter aliqd̄ inordinare a p̄erit.
 et s̄m fugit; vt de b̄n̄is Tho. iij. q. lxxv. art.
 iij. i. rolutōe r̄ctij argumēti i. fi. Ex illo r̄clu
 dit; q̄ supbia ē cā oim̄ p̄ctōz ex p̄e auerfōis
 a deo. Cupiditas autē est radix siue cā oim̄ ma
 loz ex p̄e p̄uersōis. eo q̄ p̄uerso iordiat̄ ad
 cōmūrabile bonū; ē p̄ctōz oim̄ cā r̄. Nūc

L
Supbia
qd̄ sit

scdo vidēdū est qd̄ sit supbia. P̄o q̄ ē norādū
 q̄ fm̄ b̄n̄ Aug. r̄iij. de ciui. dei. c. xij. Sup
 bia ē p̄erse celsitudis appetit? p̄uersa em̄ cel
 stitudo ē; deserto eo p̄ncipio cui anim? debz in
 herere sibi q̄ d̄m̄o fieri atq̄ esse p̄ncipium
 Hoc ar̄ nō sit nisi cū hō sibi q̄ placz. q. di. Au
 gu. ex amore suñpi? inordinato ois supbia cō
 m̄itit. Et ibidē d̄r. Porro male volūtar? iniri
 un qd̄ potuit ee nisi supbia. Nā ar̄ diffiniri
 onē Aug. cōiter docet. sic exponit; dicētes. Su
 perbia est inordinat? amor p̄p̄ie excellētie. No
 ta q̄ supbia est appetit? v̄l amor p̄p̄ie excellē
 tie. Et tal? ē ita b̄n̄ in paup̄e sicut diuitie in mē
 dico sicut in rege r̄. P̄o q̄ norādū q̄ p̄o
 p̄ia excellētia est obiectū appetibile. Et val
 de allicet r̄ inclinac̄ volūtar? ad hāc appeten
 dā. Et iō facilius hō excedit; apperēdo excellē
 tiā suñpi? imoderate. r̄ p̄ra r̄ctū iudiciū rō
 nis. Et iō p̄stite supbia. cōiter em̄ hō appetit
 apud alios videri; aut reputari pl? q̄ r̄cra rō
 dicat. Et r̄plū ponam? quō supb? amat imo
 derate p̄p̄ia excellētiā; dū q̄ in certis bonis
 corp̄alibz vel sp̄ialibz appetit videri aut repu
 tari sup̄ alios. P̄o q̄ norādū; q̄ triplicia s̄
 sūt bona bona bonis; q̄ntū sufficit ad p̄is. s. corp̄is; anie
 boia. De bonis corp̄is p̄z; vt s̄q̄ se tacet v̄l
 appetit videri aut reputari de bonis corp̄is

- Sanitate
- Pulchritudine
- Fortitudine
- Agilitate
- Elegancia
- Deborz portioe
- Lancu r̄ eloq̄ntia

- Oratione
- Ieiunio
- Elemosyna
- Iusticia
- Benignitate ad paupes.
- Lansaz defēsiōe
- Labore aris mechanicē
- Prouidētia in r̄palibz
- Consilio
- Doctrina
- Predicacione

De bonis aie
exterioribz

De bonis anime
interioribz
perbie quis

- Ingenio
- Sciencia
- Prudencia
- Deuotione
- Lōpunctiōe
- Vina reuelac̄e

De bonis
fortune

- Diuitijs
- Honoribz
- Dignitatibz
- Staru
- Filiōz p̄pagacione
- Uxoribz honestate
- Amicōz nobilitate / vel
- Aliōz auxilio. (p̄p̄etia.
- P̄decessōz antiq̄tate; r̄
- sic de alijs.

Sz diceret q̄s. quō ondi p̄t exēplarit q̄ su
 pbia sit inicitū ois p̄ci; est ex supbia oriāt̄ alia
 p̄ctā moralia; R̄r q̄ supbia cōgrue d̄z inicitū
 ois p̄ci vt s̄. declaratū ē. Et s̄lt̄ alia p̄ctā oriūt̄
 ex ea; parz. qz ex supbia nascit̄ inuidia. Supb? Ex sup?
 em̄ q̄tū in eo esse; nemine veller sibi esse parē
 vel supiorē; saltē ex bis cū q̄b̄ cōit̄ v̄iuit. Et id rur alia
 circo dolet de alioz successibz; r̄ letat̄ de p̄ioz p̄ctā.
 ifortunijs. Qui autē inuid? est defacili irascit̄;
 maxie illi cui inuidet. r̄ ita ex inuidia nascit̄ ira;
 q̄ postq̄ inuēta est odiū nūcupat̄; p̄ qd̄ hō p̄
 p̄mo suo vult r̄ opat̄ malū; sed p̄ inuidia nō
 vult sibi bonū. Et ira autē nascit̄ tristitia v̄l ad
 dia; r̄ eo q̄ irat? non pōt sumere v̄lctōne de eo
 cui irascit̄. Et qz talis amittit̄ tā p̄solatiōes inee
 rius; r̄ gaudiū in sp̄ū. q̄rit solatiū in exterioribz
 bus; r̄ ita inbiat̄ possessionibz. Ecce quomodo
 ex tristitia siue acida nascit̄ cupiditas; siue a/
 uaricia. Postq̄ autē cupid? multa acq̄sierit aie
 nera se illud Luc. xij. Anima mea habes mul
 ta bona reposita in annos pl̄imos; epulare; r̄
 quiesce; comede; r̄ bibe. r̄c. Et ita ex cupiditatē
 re oriēt̄ castrimargia siue gula. Et qz venter
 mero estuans fm̄ Hieron. facilius spumat in
 libidinē; eo q̄ venter r̄ genitalia sunt mēbra si
 bi vicina r̄ p̄inqua. sequit̄ q̄ ex gula oriūt̄ lux
 xuria. Et ita concepit̄ funis septuplex qui diffi
 cile rumpit̄. Si em̄ funicul? triplex difficile rū
 pitur vt dicit̄ Ec̄s. iij. quāto min? rumpi po
 test funiculus siue funis septuplex. Et p̄o
 test exponi p̄dicta auctoritas literaliter r̄ sp̄i
 rualiter. P̄mo literaliter. qz sicut chorda
 chorde cōiuncta est fortior. ita testimoniū eritū
 est fortius q̄ vnus. S̄cūdo exponit̄ sp̄i
 rualiter: Et hoc quatuor modis. P̄mo sic.
 L funiculus triplex. Id est potētia patris; s̄a; Funicu
 pientia filij; r̄ bonitas sp̄issanc̄i. Difficile l̄
 id est nunq̄ in se l̄ rumpit̄. S̄cūdo sic. p̄lex q̄
 L Funiculus triplex. Quo ligamur Chr̄sto; sit.
 scilicet Contriō; Confessio; satisfactio L difi
 cile rumpitur. Id est bec tria in p̄posito/

S
Sp̄e
pbie q̄
fin
E
P̄p̄
ipes
bie

huncq; debent abinuitem separari. Tercio sic
L Funiculus triplex. I scilicet amor: timor: pu-
dor: difficile rumpit. Amor: s. diuini bñficij. et
mor: diuini iudicij. pudor: peccati commissi. Quary-
ro sic funiculus triplex. scilicet rectitudo dilectio-
is de q. Lañ. j. Recce diligite te. Amplitudo dile-
ctiois de q. Matt. v. Diligite inimicos vros.
Fortitudo dilectiois: de q. Lañ. xl. Fortis e. vt
mors dilectiois. Ecce quod triplex funiculus vir-
tutum difficile rumpit. Quod q. peccator rumpere pe-
septupliciter funiculum peccatoris. q. n. potest plāgēdo
dicar illud ps. cxviii. Funes peccatorū circūplexi sūt
me: et legē tuā nō sum oblitus. vbi de glo. L. Fuy-
nes peccatorū. i. impedimēta inimicorū carnaliū
vel spūaliū circūplexi sūt me. I q. carne seruis
legi peccati: mēte seruis legi dei. Et subdit glof.
Peccā sūt qñi lōga resti: quā crabitur inimici: q.
implicare scros volūt: sed nō pñereos q. legis
nō sūt oblit. Ue q. ill' q. bis sunt bñficiari et li-
gati sunt: s. m. illud Mar. xxiij. Ligatis manibz
et pedibz mittite eū in tenebras exterioroz. Bñ-
q. capri sūt q. vincul' peccatorū ligant. Vere capri
uus e. quē supbia reddit inflatū: inuidia liuis
dū: ira turbidū: acidia pigra: auaricia cecū: in-
gluties canē: inuidia libidinis porcū. Per
supbia em cor inflat: p. irā inflamat: p. inuidiā
arscit: p. tristitiā p. cecū et in puluere redigit: p.
auariciā viperat: p. gulā inficitur et humectat.
p. luxuriā p. culcat et in lutū redigit. vt vere di-
cere possit: Infix' sum i limo pfundi et nō est
suba. q. di. peccator. Ita infix' et p. culcat' sum pec-
catis: q. nō est substantia qua exire possim p.

Spēs supbia virtute.
p. que
sine
Primarie.

Circa tertiā partē Dubitat q. sine spēs sup-
bie: Ad b. dicendū est q. bñs Grego. xxiij. mo-
ral. Inia. xvij. enumerat q. tuoz species super-
bie. Prima: cū quis bonū qd habet ab alio/ ex
spēs supstitimar acti habere a seipō. Secūda: cū qd bo-
nū qd habet ab alio/ ex grā recognoscit se ab
eo habere: nō ex gratia: sed p. meritis suis. Ter-
tia: cū qd se iactat habere bonū qd nō habet.
Quarta cū qd despectis ceteris appetit singu-
lariter videri illud habere qd habet. Prima
q. species supbie est cū qd bonū qd habet ab alio
existimar acti habere a seipō. Et sic p. formi-
ter huic estimatōi volūtate fert in illud tanq;
habitu a seipō. Excellēt' em est q. bonū aliqd
in se alicui a seipō q. q. sibi in se ab altero. qui
ergo ex amore p. te excellentie bonū aliqd qd
habz ab alio/ estimat se habere a seipō. vt vult
aut ostendit se hoc habere a seipō: supbie illa
p. ma specie supbie. quia ei' appetit' fert inde
bie et inordinare in p. tē excellentiā. Sicut si
quis daret cōsiliū aliqd notabile in p. silio ali-
cui' p. ncipis qd haberet ab altero. et tñ dat in-
telligere quō ipse p. ferale cōsiliū adinuenerit.
Idem pōt intelligi de sciētia quacūq; aut arte
mechanica: vel circūspēctioe rerū repositium
aut caucela ad fugiendū periculū: q. ab alce-
ro haberet: et tñ corā alijs se ostendit acti ex se

ipso tale adinuenerit et ex p. tē industria. Lul-
libet ergo tali dicit ap. l. j. Cor. iij. Quis
habes qd nō accepisti: si aut accepisti/ qd glia-
ris qñ nō accepisti. Tales illi fuerūt de q. p. p.
pheta in ps. xxi. Qui dixerūt linguā nā am ma-
gnificabim': labia nra a nob sunt: quis noster
dñs est: Tales etiā sunt vt plimū illi q. de suis
dictis aut factis tanq; oino p. tē q. sunt laudes
bñanas et honores sibi illos approbandoz: et nō
in deū referēdo cui' tñ dona sunt. Et cui de oi-
bus debet laus: honor: et glia. Iuxta illud. j. ad
Timo. j. Regi aut scēloz imozali: inuisibili:
soli deo honor et glia in secula secloz. Et q. oia
bona nra: siue nature: siue fortune: siue mori:
et grā a deo nob donata sunt: p. qd multi hoc
modo p. tē deū supbiunt: cū putāt se aliqd ta-
lum a se habere: aut per suas artes: p. suos las-
bozes: p. suā industriā vel diligētā: putāt sibi
posse de quocūq; sufficēter p. uidere / aut sine
dei bñficio p. uidisse. Quoz errorem cōuincit
Aug. sup illo. j. ad Cor. iij. Dei adiutores su-
mus: dei agricultura estis: dei edificatio estis:
dices. Ipe ergo deus colit et incrementū dar: et
si hō agricola vineā colat hoc ipm habet a deo
impre' sibi vitibz et donata grā. Si em homo
oem quā pōt adhibet diligētā ad agricultu-
ram: incrementū tamē dare sarmētis non pōt.
fruct' formare nō pōt. deus aut oia pōt. Ideo
ap. dicit vbi s. Neq; q. plantat: neq; q. rigat: est
aliqd: sed q. incrementū dar deus. Si in super
homo vineā aret: p. uer: s. imo aut terra impit
guet. ac cetera huiusmōt adhibeat. Splendore
tamē solis ei adhibere non potest. pluere vi-
ne nō potest. sine quibz tamē non fructificat.
Sed si dicit: Est homo non potest pluere. vi-
ne sue: potest tamē eam rigare: Augusti. que-
rit de cuius fonte potest: ipse q. dem homo riuū
ducit: et deus fonte implet: que et exicare pōt
est. Sicut ergo cōtra deum supbit qui fruct'
vinee aut agri et sic de alijs: siue deputat indu-
strie: aut culture vel arti: et non dei bñficientie.
Ira suo modo cōtra deum supbit qui victoriā
belli suis attribuit vitibz aut fortitudinē: aut
qui lucra negotiationū sue attribuit industrie.
vel qui lucra artis mechanice sue attribuit ar-
ti vel sciētie: et non dei beneficentie. Videm'
enim sepe duos equē sollicitos et industriosos
vni prospari et nō alii. Et quādoq; magis sol-
licitiū et industriosum minus prosperari. Et idē
dicit potest de sciētia: moribz: eloquētia: pui-
dentia: circūspēctioe: consilio: moribus: alijs
statibz: et omibz bonis nostris interioribz et exte-
rioribz. In quibz homo supbit: non deo p. nci/
paliter: sed sibi hec attribuendo: et de his glo-
riando. sicut beu cōtingit in omni statu spiritū De sup-
ali et seculari. Ueinā hoc attendere: aduocari bñ ad duo
et caudici. q. neduz gloriānt aut supbiunt de caroz. et
sua eloqñcia et industria: s; et gliañt de sua ma causidic/
licia: quō eam desparā obtinuerit. Inuentū corū.
cur ei q. pmo vni p. tē ad se veniētū dicit cau.

De sup-
bia duo
et caudici.

D
Dubius
Solutio
Ex sup-
bia oris
idur alia
p. tē.
P
no
ed
co
re
vi
do
a/
ie
ul
er
er
in
u/
ff
rū
o/
ri
ja
iū
ri
ic.
E
Funicul
lus tri-
c. p. ex q.
o: sit.
y/
p/

De speciebus Superbie

sa tua iustissima est. neq; aduersari? tibi pua-
lere pot. iure. Et postea pducit p alcerā pte em
efficiū. vt causa quā dixerit iustā oino pidi-
cet z maneat iniusta. Sūc z aliq q simplici aut
pauperi ptra potētes nolunt facere verbū. Et
tū ecōuerso ptra pauperē iustā causam haben-
tē. diuiri aut potēti facere vbi sūt paratissimi.
Omnipotēs de? qd illi respōdebūt in distri-
cto examine apud iustissimū iudicem: vere ill-
nō sufficit dicere z pferri. ego causā iustā fo-
ui. vel iuste cause ipedimētū dedi zc. s; z opz
vt satisfactio subsecuta sit p virtū. In q cadē
ordine manebūt illi verissime si nō vt debent
penitebūt. ibi erūt vbi null? ordo s; sempitern-
nus horroz inhabitat. in quocūq; sine statu. se-
culari siue spiritali. Sed qd dicam de supio-
ribz spiritalibz z secularibz. qui talia tenent z
possunt impedire z nō faciunt: certe p omnibz
illoz male facis vt supra vna cum illis deo re-
spondebūt. Vt illis q forte nunq; cogitauerūt
vt rlia incerpere deberēt. Et si placeat enumera-
cōditōes statūū i genere spiritaliū z seculari-
um. Concludit ergo q in omnibz bonis homi-
ni a deo datis q̄taciūq; sint vt s. homo pncipa-
liter illa in deū referat. Logice q nō sufficiat
ppria industria nō sciētia: nō eloquētia: nō dili-
gētia: nō vires pprie: neq; aliqd bonū. fm illd
ps. cxvj. Nisi dñs edificauerit domū in vanū
laborauerit q̄ edificat eam. Nisi dñs custodi-
erit ciuitatē frustra vigilar q̄ custodit eā. Vnō
stat hominē facere qd qd pot ex seipso laboran-
do dirigēdo z sulendo zc. Et statim firmiter
ēē corpori aliqua rāgi aut eos q sibi cooperat.
z sic velit nolit ab incepto cessare ope. taceo de
alijs impedimētis que extrinsecus sibi possunt
aduēnire. Nec d pma specie. Supbia illa val-
de displicet deo z nocua est homi. Nam hō sup-
bus longe aliter viueret q; viuit si recognosce-
ret oia bona sua a deo sibi data. Prio si hostē
suū fortiorē se videret ad dñz suum p auxilio
oracionē quasi quēdā nunciū mitteret. z d au-
xilio impetrādo valde cōsideret: sciēs illd apli
j. ad Cor. x. Fidelis de? qui nō parit vos ren-
tari supra id quod potestis zc. Item si videret
q castrum corpori sui defendere nō poss; dñs
suo redderet vt ipsemet illud defenderet. Sic
quidā cū tentaret de fornicatiōe grauitē: z vl-
tra resistere nō posset: ante crucifixum se pster-
nens dixit. Domine terrā corporis quā a te re-
neo amplius eucri nō possum: ego reddo eam
tibi: defende eam: z statim cessauit tentatio. Itē
qui bona sua a deo recognosceret: ipē de inu-
rijs sibi illatis se nō vindicaret: sed expectaret
quousq; dñs su? sibi iusticiā faceret. Vñ Pro-
uerb. xx. Ne dicas: reddam malū p malo: s; ex-
pecta dñm z liberabit te a labore. s. vindicādi-
z a debito gebēne: quo te obligabas vindican-
do. Item q solum deū omnū bonoz suozū re-
cognosceret rantū ei? iudiciū formidaret. Nō
enī timēda ē sentētia a nō suo iudice lata. Sic

Exēplū

nec iudicia hominū sunt timēda fm illd apli
j. ad Cor. iij. Mibi p minimo est vt a vobis
iudicetur: aut ab hūano die. Et subdit. Qui autē
iudicat me dñs est. Itē deo tāq; dñs nō hoibz
placere studeret: fm illd apli ad Gal. j. Si ho-
minibz placere chri serui nō essem. Figurā illo-
rū q sibi attribuit bona sua tenent illi q vole-
bāt vocare Joannē noīe patris sui. Figurā vō
illoz q bōa sua deo attribuit: tenet Elisabeth
q ait. Nequaquā: s; vocabit Joānes. Et merito
Joānes. i. dei grā vocat. q nar? est de sterili ma-
tre fm naturā. Sic bonū op? grē dei debet at-
tribui: cū aīa ex se sterilis sit. nec habeat nisi ex
deo q bona agat: fm illd ps. Qui habitare fa-
cit sterile i domo mīez filioz letare. **Secda**
species supbie fm Heg. vbi s. e. Cū qd bonū scda spe-
q̄d habet a deo ex grā recogitit z facit se illud cics sup-
habere a deo: qd s; meritis suis qd habz ex grā. bie
z sic itez afficit inordinate ad ppriā excellentiā.
Itē pot declarari de boīe q habet ab alio boīe
aliqd ex gratia qd facit se hīc p meritis suis: q
enī nulla fuerit in comparatiōe donoz pceptoz.
Exēplū. Si qd habet famulū q cū oi suo la-
bore z industria vix meret panē suū siue cibū.
z tū talis se sic vilem reputat dño suo: q pur-
tat vestem z pccit z qd sibi dederit domin?
ei? de rigore iusticie z ex debito meritoz suoz
sibi donari. Nonne talis esset ingrāt? de grā a
dño suo sibi facia: q sic supbiere illa scda spe-
cie. Et qz omnia bona nra habem? a deo z me-
re ex grā: vt vult glo. sup illo passu. j. ad Cor.
iij. Quid habes qd nō accepisti. Ideo spēalit
supbiūt hac scda specie q̄ qd cūq; bonū sibi a
deo datū aut donādū: stulte putat illd sibi nō
gratū: sed ex meritis tanq; premiū donari. Et
bene dixit stulte zc. qz stultū est. sic estimare eū
nobis pster mltā donari a dō nullis pcedētibz
meritis nostris. qz cū nō fuim? dedit nobis esse
z viuere: corp? z aīam. Quis etiā nobis dedit
fortitudinē ad laborandū z bellandū: qd indu-
stria ad operādū: qd ingenii: qd eloquentiā: z
sic de alijs. Nōne de? sine nris meritis? Nā hec
omnia dona sūt gratias gratz daras de? dar-
nō solum bonis sed z malis. in quibz nulla sūt
merita: imo z infidelibz. Dicam? q cū ppheta
Esa. xxvj. Omnia opa nostra operat? es in no-
bis dñe de? noster. Nō emī possum? exigere a
deo pmiū glorie tanq; meritū cōdigni. sic ope-
rari? exigit mercedē p dignā p suo labore. S; vt
dicit Aug. in de vrbis apli. De? fac? ē nobis
debitoz: non aliqd a nobis accipiēdo: sed qd ei
placuit misericorditer pmittere. Et ideo possi-
mus dicere. Redde qd pmissisti: qz fecim? qd
iussisti. Et hoc tu fecisti: qz laborātes gratuite
adiuisti. Quantūcūq; emī conet homo: enī nō
sufficit soluere qd deo debet. vt dicit Bern. Si
me torū debeo p me facto: qd addam p me re-
fecero: Et bene fatū est qui cogitat p meritis
suis habere qd habz. Nam bene operādo ppriā
utilitatē: nō dei facit: fm illd ps. Cōserua me

Dia
deo
scrib
Exē

Te
spēs
bre

dñe qñ in te sperant. Dixi dño: deo meo es tu:
 qm̄ bonoz meoz nō egēs. Et Luc. xvij. Cū se
 cerit̄ oia q̄ pcepta sūt vobis: dicit: serui inu/
 tiles sum⁹: qd̄ debuim⁹ facere fecim⁹. Sup̄ q̄
 dicit Beda. Serui sum⁹: qz p̄cio redempti et
 impri. z inuiles: qz bonoz n̄foz non indiger.
 Vel qz nō sūt p̄digne passiōes hui⁹ t̄p̄is ad fu/
 rurā gl̄iaz. Magna etiā facultas est i boie sic
 cogitādo. qz hō nihil dat deo nisi de⁹ p̄us dede/
 rit illi. An. j. Paral. vlti. Que d manu tua ac/
 cepim⁹ dedim⁹ tibi. Et bñ facultas: qz bōa no/
 stra ex se sūt: sic moneta sine argento. nō ei sūt
 meritoria apud deū sine gr̄a dei. hanc autē de⁹
 liberalit̄ donat. Etiā i oculis n̄ris sepe vident̄
 aliq̄ eē merita q̄ apud deū sūt demerita. Eccl̄s
 ij. Nescit hō an odio v̄l amore dign⁹ sit zc. Et
 Job. iij. Ecce q̄ fuit̄ ei nō sūt stabiles: z i an/
 gelis sūt reperit̄ p̄uilitatē. q̄nto magis q̄ ha/
 bitat̄ domos luteas zc. Et his ifert̄ q̄ nullus

Dia bōa hō p̄fidere debet d̄ valore meritor̄ suoz. s̄ oia
 deo sūt a opera sua bona q̄ fac̄ deo ascribit̄: cū dei r̄/
 scribēda amore p̄ficiat. De b̄ audite exemplum: qd̄ refert̄
Exēpluz Uincē. in spe. mora. de vicio sup̄bie: dicit̄. Le/
 git̄ de br̄o Fr̄acisco: qz cū corā sūmo pontifice
 z cardinalib⁹ p̄dicare deberet. z p̄ter timorē so/
 licū sermonē artificiose cōposuit. p̄poneret in
 ipsa hora qua iam pulpitiū ascēdit. sic fundit̄
 est oblitus oim̄ q̄ cogitauer̄ qz de nullo x̄bo
 recoluit: sicut ip̄e corā oib⁹ recognouit. s̄ oio/
 ne facta ad dñm cū lachrymis tantā gr̄am im/
 petrauit. z cū tāto spiritu z efficacia p̄dicauit
 vt omnib⁹ dare patēsceret qz nō hō. sed de⁹ in
 homine p̄dicauit. Ecce sc̄tus Fr̄acisc⁹ nō sup̄/
 biuit: sed timorē solitū omisit: z bec sibi p̄rige/
 runt. Ad hanc sc̄dam speciem sup̄bie videt̄ p̄ine/
 re qz quidā de suis meritis p̄fidunt: qz purat̄ si
 bi ex eo valore debitiū esse vt circa eos fiant
 miracula. imo qz etiā circa eos cessent molestie
 tentationū. Imo nōnunq̄ mirant̄ qz talib⁹ et
 tantis tentatiōib⁹ p̄urant̄: nō cōsiderātes qz
 sanctissimo Paulo ap̄lo datus fuit stimulus
 carnis ad custodiā humilitat̄ sue: sicut ip̄e fa/
 cēt. ij. ad Cor. xj. dicit̄. Ne magnitudo reuela/
 tionū extollat̄ me: datus est mihi stimul⁹ car/
 nis mee angel⁹ sathane qui me colaphiset.

Ad hanc etiā sc̄dam speciem reduci potest qz
 hm̄oi qñqz desiderat̄ sibi fieri visiones specia/
 les z reuelatiōes insolitas: z p̄uat̄ se p̄pter me/
 rita sua ad hm̄oi idoneos: quib⁹ qñqz deus in
 ira sua p̄mittit̄ vnde cūqz immittit̄ phantasti/
 cas apparitiōes: vt fiant nōnunq̄ deliri: qz p̄/
 p̄bee sup̄bio spiritu esse cupiebāt zc. Ne due
 sup̄bie species ad ingratitudinē pertinent.
 eo qz sic sup̄biētes nō recognoscūt bñficia eis
 collata. nec faciūt sibi gratiā factam. ex q̄ p̄se/
 quēt̄ sit qz nō laudat̄ neqz exaltāt̄ diuinā mi/
 sericordiā z largitatē: ex qua oia eis largit̄ p̄

Tertia Tertia species sup̄bie fm̄ (sup̄biē zc.
 sp̄ca sup̄ Greg. est cū quis se iactat̄ habere qd̄ nō habet
 id est fm̄ sc̄m T̄bo. Cū quis amore p̄prie ex/

cellentie attribuit sibi p̄prie aliqd̄ bonum qd̄ nō
 habet in se: vel attribuit sibi mai⁹ bonū q̄ ha/
 ber. vel credit̄ aut estimat̄ se talia habere q̄ tñ
 nō habet. z habet cōplacētā in tali bono rāq̄
 habito actualiter. talis q̄ sup̄bie illa tertia spe/
 cie. Exēplū. Quis dicit̄ aut credit̄ se habere sa/
 pientia/ deuotionē/ scientiā/ fortitudinē/ agili/
 tatē/ pulcritudinē/ nobilitatē/ amicitia/ eloq̄n/
 tiam/ experiētā/ aut q̄dēqz aliud bonū aie/
 corporis: aut fortune: qd̄ tñ in se nō habet. aut
 si aliqd̄ horū habet in se. tñ mai⁹ dicit̄/ credit̄ aut
 estimat̄ tale bonū in se esse q̄ est in veritate. et b̄
 p̄pter amorē p̄prie excellētē. Sic inueniunt̄ di/
 centes. Ego i hac re nescio mihi similit̄: neqz
 magist̄rū meū in hac vel illa arte. Alij x̄o audī/
 entes aliqd̄ dici ab altero qd̄ ab alijs reputat̄
 dicūt. Ego dudum sc̄tū hāc rem: vel habeo eā
 domi p̄scriptā: z sic de alijs: cū tñ i veritate vix
 possent in talib⁹ minimā sententiā congrue aut
 debito ordine p̄ferre. Ita superbiūt̄ mechani/
 ci: ita mercatores: ita causidici: ita consiliarij: z
 sic de alijs estimātes qz iter ceteros de suo sta/
 tu nō inueniant̄ eis siles. Talib⁹ dicit̄ Esa. v. Ne
 q̄ sapiētes estis i ocul⁹ v̄stris z corā vobismet
 ipsis p̄udētēs. Et bene ye: qz tales gratiā dei
 nō petunt: qz credit̄ se ip̄as habere. z ideo non
 accipiūt̄ eam. An̄ Sene. Idō mutari nolum⁹
 qz nos optimos credim⁹. Imo tali dñs nō lū/
 benter dat gratiā suā: qz sc̄it qz esse igr̄at⁹: cū
 iam se plura iactat̄ habere q̄ habeat zc. Cū li/
 ber etiā talib⁹ dici potest illd̄ qd̄ dicit̄ Apoc. iij.
 angelo eccl̄ie laodice. Quia dicit̄: diues sum
 z locupletat⁹: z null⁹ ego: z nescis quia tu es
 paup̄ z miserabilis/ cecus z nudus zc. Quod
 verbū dupliciē exponit̄. Primo sic. Iactans se
 dicit̄ [diues sum] s̄z bonis temporalib⁹ [z locu/
 pletat⁹] s̄z bonis sp̄ialib⁹ [z null⁹] ego [s̄z
 p̄siliū/ auxiliū vel alteri⁹ rei. S̄cdo expōit̄ sic
 Iactans se dicit̄ [diues sum] s̄z sciētia [z locu/
 pletat⁹] sum [s̄z virtutib⁹] z null⁹ ego] q̄ ad
 corp⁹. Talis autē arguit̄ p̄ tria vera sup̄biē: cō/
 traria: cū subdit̄ [Nescis qz tu es miser z mise/
 rabilis/ paup̄/ cecus z nud⁹] vbi ostēdit̄ tria.
 Primo ignorātiā: cū dicit̄ [nescis] S̄cdo ma/
 liciā: cū dicit̄ [miser] Tercio impotentiā: vbi
 miserabilis]. Ad sic [Nescis qz tu es miser]
 miseria culpe [z miserabil] miseria pene [pau/
 per] virtutib⁹ [cecus] ignorātia [z nud⁹] bōis
 op̄tib⁹. Ex illa tertia specie sup̄bie in voluntate Ex̄tio: su/
 orit̄ exterior sup̄bia. Exēplū. Cū q̄s sibi iteri⁹ p̄bia orit̄
 attribuit̄ sciētia/ aut aliū bonū qd̄ nō habet: aut ex illa ter/
 mai⁹ q̄ habet ex illo interiori actu sup̄bie mo/
 r̄as specie
 uet̄ ad illd̄ sibi attribuētū exteriori signo siue
 x̄bo: siue ope aut gestu vel apparatu. vt loquē/
 do alijs vult plus sciens apparere q̄ est. Imo
 si dicunt̄ sibi ignora dicit̄ se bñ intelligere: z vey
 recūdat̄ se ea nescire aut interrogare. Ut si q̄s
 se exteri⁹ ostēdit̄ nobilē aut potētē p̄ amplaz
 familiā aut vestiū p̄ciositatē: aut deuotiū p̄ ve/
 stiū vilitatē: sic de alijs. cū tñ nō habeat in se

De speciebus superbie

Exemplū

illa bona q̄liter credit aut ostēdit se ea habere. Et sic sepe illa certa specie supbie ꝑcurrit by ꝑocrisis. De hac etia specie supbie habemꝑ exemplū in q̄dā doctore parisijs: q̄ credebatur se magꝑ scire q̄ scire. Un̄ cū semel esset ꝑposita q̄stio quēdā difficultis: ipse eā determinavit et declaravit et dicens. Hāc q̄stionē taliter determinavit q̄ si angelꝑ de celo descēderet et eā declarare deberet: nō posset eam meliꝑ determinare. Sed hāc suam iactantia et supbiam statim subsecuta est divina ultio. Nam subito ꝑdidit omnē intellectū et sciētia: ac si nūq̄ literas didicisset. Ad hanc etiā speciē supbie ꝑtinet eū q̄s non negat se commississe aliq̄d peccatū aut vicium: sed tamē dicit talem actū commissum nō esse peccatū: qui q̄nq̄ est notorie malus. v̄l cū q̄s peccatū suū ꝑpter amorē ꝑprie excellētie n̄ sit excusare alletando aut in aliū retorquēdo: sicut Eva dixit. Serpens decepit me. Et Adā Mulier quā dedisti mihi sociam dedit mihi et comedit. Gen. iii. De hoc dicit Aug. xiiij. de ciuit. dei. c. xiiij. Peior dānabiliorq̄ est supbia quam peccatū: etiā manifestū suffugiū excusatiōis inquiri. sic illi ꝑrimi hoies q̄z illa dixit. Serpens seduxit me et māducaui. Et ille dixit. Mulier quā dedisti mihi: hec mihi dedit et comedit et. Q̄ simule filij Adę et Eue imitant bodie hanc supbiā paternā. q̄ quoniā nec corde cogit scire: nec ore facere voluit peccata sua: s̄z q̄runt excusatiōes i ꝑccis. Cōsuetudo ei talis est (vt dicit glosa sup illo verbo ꝑs. iam dicto) vt de ꝑhēsi i aliq̄ malo ꝑmū se ꝑ aliq̄ falsa excusent. et deinde ꝑtulerit alia q̄runt: r̄pi aut necessitati aut aliter mala sua depurātes. imo q̄d peius est in ueniunt q̄ nō simpliciter sua ꝑccā excusant: s̄z cū aliorꝑ ꝑrumelia et opprobrio resistūt. sic fecit ille seruꝑ ꝑter q̄ talentū dñi sui in terrā fodit dicens. Domine scio qz homo auferꝑ es: rollis q̄d nō posuisti et. Mat. xxv. Et ubi est notandū q̄ supra dixi notāre in oibꝑ ꝑunctis: q̄n̄ homo ex amore ꝑprie excellētie mouet ad h̄ et. quia si ex alia causa fieret vt ex aliq̄ uanitate vel delectatiōe quā habet: vel ꝑ ꝑ lucrū aut r̄i: morē sic mentēdo: tūc nō ꝑprie esset supbia: s̄z aliud uiciū ex q̄ surgeret facilius h̄mōi supbia. Et vocat br̄us Aug. vbi s̄. c. xiiij. sibiꝑstis ꝑlacentes. Et de q̄libet talis dicit Aug. sup ꝑs. Et in li. de ouibꝑ. Qui sibiꝑstis ꝑlacet stulto homini placet. sentētia. Et hec d̄ certa specie supbie. Cōtra tales etiā dicit ꝑpheta Esa. v. Ne q̄ sapiēs res estis in oculis uestris et corā uobis metipis ꝑrudētēs. Quarta species supbie fm̄ Bre. r̄ner uideri illud habere q̄d habet. Et sic Bre. tangit etiā q̄ ꝑtinet ad hāc speciē supbie. Primum cū q̄s habet aliq̄d bonū in se: et isto sibi cōplacet tanq̄ de sibi singularit̄ dato. et de illa singularitate tanq̄ ꝑre alijs a se excellētiꝑ habito. et sic ex hoc in se extollit et corā se ꝑp̄o q̄dā modo grandescit. De talibꝑ dicit Bern. Solos

Quarta species superbie.

se reputat supbi et solos se appetit reputari. Licet est: nō uult h̄re sociū. astutus est i negotijs secularibꝑ: neminē uellet sibi s̄lōz inueniri. et sic de alijs intelligat. vt d̄ mechanic: ad uocatis: ꝑcuratoribꝑ: officialibꝑ et. Ex tali autē supbia sepe ꝑtingit q̄ hō appetit q̄d supra se et sibi ꝑtinetꝑ impoꝑtionariū. etiā vt nolit sit is superioribꝑ subesse et uelit alijs ꝑesse. quod vt posset ꝑfēq̄ reddere nōnunq̄ i alēū aliquid aut in magnū statū: sicut ad platurā: ad gradū aliquid: ad officiū notabile: aut aliud q̄dēq̄ ꝑer q̄d supra alios sit et ipsis ꝑferat. Isto mō uide tur supbisse Lucifer. q̄ uident ꝑfectionē suozū naturalium supra alios angelos et creaturas: ita etiā noluit deo subesse: et uolēs alijs ꝑesse. et sic aliq̄ modo appetit dei equalitatē. qz soliꝑ dei ē nulli subesse et alijs ꝑesse. Et ꝑterea cecidit i ꝑfundū inferni: iuxta illd̄ Esa. xiiij. Quomodo cecidisti Lucifer q̄ mane orientabar et. Sic et Nabuchodonosor rex qui tantā habuit cōplacētia in gl̄ia et fortitudie Babylonie ciuitatis: sicut vt diceret. Dec est Babylon ciuitas magna: quā ego edificauit in domū regni: i robore fortitudinis mee: in gloriā decoris mei et. Pro q̄ est a dño repulsus a regno: facta est cum beꝑstis habitatio eiꝑ: vt ꝑz Daniel. iij. Ab h̄ supbie uicio reuocauit dñs discipulos suos: cū dixerēt. Dñe in noie tuo etiā dmonia subijciunt nobis. Quibꝑ dñs r̄ndit. Uidebā sathanā sic fulgur de celo cadentē et. vt ꝑz Lu. x. q. d. ꝑ ꝑ supbiā cecidit Lucifer: nolite q̄ uos superbire.

Lucifer supbiuit bac specie supbie

Secūda ad hanc quartā speciē supbie ꝑtinet ens est: cū q̄s in bono aliq̄ sibi cōplacet: et nō solū de eo gaudet tanq̄ a se singularit̄ aut ꝑre alijs habito: sed etiā ex h̄ se ad alios cōparādo ipos despicit et se eis ꝑferat: reputādo se ex hoc meliōrē: digniōrē aut sublimiōrē. Exēplū illiꝑ habemꝑ i phariseo Lu. xiiij. q̄ oranti publicanꝑ nō se ꝑulit: ꝑꝑ q̄d de rēꝑlo absq̄ iustificatiōe descēdit. Spreuit ei alios enumerādo sua bona dicens. Nō sum sic ceteri hoim et. Et illo ꝑaz q̄ incurtū: stultum et ꝑiculo sum est q̄ hō alios spernat et eis se ꝑferat ꝑꝑ certa sua bōa. ꝑaz: qz nescit hō an forte in alio sit aliq̄d bonū latēs: rōne cuiꝑ alter in uitate est sibi eq̄lis aut melior. vt i publicano fuit hūilitas et ꝑnitentia. Et ḡ taliter supbientē cū phariseo posset dici. Si non uis esse vt ceteri hoim: sis vt ceteri diaboloz. qz supbia ascēdit semp: vt d̄ Bre. sup dicto h̄bo euāgelij. Retēdat q̄ homo q̄ nō est certus i h̄ae uita s̄ opa sua sine accepta dō. vel si finalit̄ sine ꝑccō mortali decedat: et sic nullū spernat. Qui cū bodie est homicida: foris tan in dei ꝑuidētia est de ordine cherubin et. Et licz in modo sis bonus: tñ forte scie deꝑ re finalit̄ nō uere ꝑnitēret: sic eternālī damnari. Un̄ Eccl. viij. Uidi impios sepultos: q̄ etiā cū ad huc uiverēt in loco sancto erant. et laudabant in ciuitate quasi iustozꝑ operum. Uidit

em Salomon spu pphero sepultos i inferno q in mudo isto sci credebant. Ideo nulli pec...

ternu prinens ad illam quartā specie supbie est: cum qd nō solum dico mō se meliores...

z deestacionē supbie in celis exaltari mereat mur. prestante domino nostro Jesu christo q ē benedictus in secula. Amen.

De radice supbie. Sermo. V.

Initiu omnis peccati supbia. Eccl. i. In pcedenti fmdē audistis quō supbia est initiu ois peccati.

Supbia orit Ex ignorātia supstus Ex p̄sideratōe naturaliu p̄fecti onum: siue bonorum anime adq̄sitorū supstus.

Primo supbia orit ex ignorātia supstus. Na sicut ex cogitāōe fragilitatū p̄rie orit hūilitas q est marer salutis: vt dicit Ber. sup. Lan. ser. xxxviii. Ita ex ignorātia p̄rie fragilitatū...

Lucifer

8

Prima origo supbie

Secunda